

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 49 (2913) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 március 3

300 ezer főnyi újabb japán sereg közeledik Jáva felé

Batavia és Surabaya megszállása küszöbön áll. — Indiát teljes egészében fenyegeti a burmai japán támadás

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma szerint a japánok közelednek Batavia felé és már csak mintegy 100 kilométernyire állnak a jávai fővárostól. A Bataviából elmenekült angol és amerikai állampolgárok a keleti kikötő felé vették útjukat, hogy Ausztráliába utazzanak. A japánok eddig a legnagyobbirányú támadást Rembang irányából kezdték meg. Bandoeng városát Jáva egyik legfontosabb pontját 70 kilométerre közelítették meg. Rembangtól keletre újabb partraszállást hajtottak végre. Az angolok szerint a japán csapatok különleges gyártmányú kerékpárokkal nyomulnak előre, amelyeknek gumija átlukaszt-hatatlan. Ezekkel a legnehezebb terepeken is áthatolnak. A Messagero szerint Tokióban még nem tekintik elfoglaltnak Jáva szigetét. Előreláthatóan még kemény harcok lesznek. A Jávát védelmező sereg létszámát 100.000 főre becsülik. A Popolo di Roma bangkoki jelentése szerint a japánok eddig 60 ezer embert tettek partra. A további japán hajókaravánokkal mintegy 300 ezer ember közeledik Jáva felé.

Wavel főhadiszállását közvetlenül fenyegetik a japánok

Az Esti Újság írja: Legújabban érkezett sanghai jelentés szerint a japánok nagy gyorsasággal folytatták előnyomulásukat Jáva keleti és nyugati részén a védelmi központok ellen. Már közvetlenül fenyegeti Bandoeng várost, Wavel eddigi főhadiszállását. 50 kilométerre megközelítették Bataviát is, a sziget fővárosát.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Batavia és Surabaya megszállása hír szerint közvetlenül küszöbön áll. A támadás a két város ellen egyidőben folyik keletről és nyugatról. Wavel tábornok főhadiszállását, Bandoengot már közvetlenül fenyegetik a japán hadak. A japán csapatok már ketté vágják gyakorlatban Jáva szigetét és majdnem elérték a déli partot. A sziget helyzete, melyet az angolok a demokrácia utolsó mentevárának reveztek a Csendesóceánon, most már teljesen reménytelen a szövetségesek szempontjából. A nagyszerű győzelem annak a japán tengernagynak köszönhető, aki az éjszaka beálltával, miután nem tudták a nagy csatahajókkal folytatni a küzdelmet, harcbavetette a torpedónaszádokat, s azokkal kivívták a győzelmet.

Amsterdamból jelentik (MTI) A Né-

met Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat Mandalayból érkezett jelentése szerint a japán haderőnek a Sittang alsó folyásánál kifejtett nyomása következtében a Kinába vezető burmai út most már gyakorlatban el van vágva. Egy angol tudósító, aki végighaladt ezen az úton, elmondja, hogy napokig egyetlen gépkocsikaravánnal sem találkozott, amely hadianyagot szállított volna Kinába felé. Sok gépkocsi hever az árokban összetörve, sok más, amely valószínűleg elromlott, vezetői felgyújtottak.

Amsterdamból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol híriroda a hadihelyzethez fűzött fejtegetésében kénytelen beismerni, hogy a burmai japán támadás olyan méretű, amely már nemesak a burmai csapato-

kat, hanem Indiát egészében is fenyegeti. Ezzel a körülménnyel magyarázza meg az indiai főparancsnokság visszahelyezését Wavel kezébe. Wavel súlyos felelősséget vállal a válságos helyzetben. A jávai harcokról az angol híriroda megjegyzi, hogy Jáva most egyedül küzd és harca már nem része a szövetséges hadászati terveknek. Jáva már nem ugrodészka, ahonnan ellentámadást lehetne kezdeni, mint remélték, amikor Wavel átvette a szigetet a főparancsnokságot. Ezért határozta el, hogy feloszlattja a szövetséges főparancsnokságot. A szövetségesek továbbra is hajlandók Jávanak segítséget nyújtani, azonban el kell kerülni Jáva szigetén az olyan erőfeszítések felhalmozását, amelyekre esetleg más harcatereken sürgősebb szükség van.

Mandalay kiűritését is megkezdték az angolok

Szockholmból jelentik (MTI) A Newyork Enquirer különtudósítója jelenti Mandalayból, hogy a burmaiak körében fegyveres felkelés tört ki az angolok ellen. A felkelők sok helyen megtámadták és legyilkolták a fegyvertelen angolokat. Ahol csak lehet, a lakosság a japánok segítségére siet. Egész csoportok mentek át a japánokhoz és a lakosság aggasztó magatartása következtében az angolok megkezdték Mandalay és a többi nagyobb város kiűritését. A Burmában letelepült angolok és a hozzájuk

lő lakosság egyrésze Kinába, vagy Indiába menekül. Rangoonban nagy az élelmiszerhiány, a városban bennszülött bandák fosztogatnak. A tudósító azt hiszi, hogy a japánok először nem Burma északi részét akarják meghódítani, hanem egyenesen az indiai határ felé törekednek. Az események hatására Hartley tábornok, az indiai angol főparancsnok elrendelte Kalkutta megerősítését, amely 250 kilométerre van a burmai határtól.

Olaszország elfoglalására biztatja Angliát egy amerikai lap

Rómából jelentik: (MTI) A Messagero szerint az egyik amerikai lap azt a tanácsot adja Angliának, hogy félmillió emberrel támadja meg és foglalja el Olaszországot. A Messagero megjegyzi, hogy jó lesz, ha az olasz kormány már most előkészíti az internáló táborokat az inváziós angol seregek elhelyezésére.

Berlinből jelentik (MTI) Illetékes német helyen közlik: Berlini politikai körök nem foglalnak állást azzal a hírrel kapcsolatban, hogy az Egyesült Államok kormánya elismerte De Gaulle uralmát francia Kaledónia felett, hanem a vichy-i kormányra hagyják a nyilatkozatot erről az ügyről, amelynek részletei még nem ismeretesek.

Vichyből jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Vichy-i hivatalos körökben még nem foglaltak állást a

degaulleista rádióban terjesztett hírekkel szemben, amelyek szerint az Egyesült Államok elhatározta, hogy elismeri De Gaulle felségjogait Új Kaledóniában és a csendes-óceáni francia birtokok felett. Bár a hírt még nem erősítették meg, az francia politikai körökben nagy feltűnést keltett. Vichy-i politikai körökben csodálkozásukat fejezik ki afelett, hogyan lehetséges, hogy az Egyesült Államok, amely rendes diplomáciai kapcsolatot tart fenn Petain tábornagy kormányával, elismerje a disszidens franciák kormányának felségjogait olyan területeken, ahol azok megvetették lábukat, holott az Egyesült Államok kormánya formálisan elismerte a francia birodalom területi épségét és kötelezte magát annak tiszteletbentartására.

Buenos Airesből jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Newyork-

ból jelentik, hogy a Newyork Daily News felszólította az északamerikai kormányt, hogy szállja meg a Martinique szigetet, nehogy utánpótlási támaszpontot építsék ki a tengely tengeraltjárói számára.

Hivatalos nyilatkozat a kommunisták franciaországi üzelmeiről

Párizsból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A párizsi lapok jelentéseikben beszámolnak Havardnak, a helügyminiszterium első osztálya főnökének a sajtó képviselői előtt elhangzott kijelentéseiről, a kommunizmusra vonatkozóan.

— 1941-ben — mondotta — 12.700 házkutatást végeztek kommunistáknál és a nemzet érdekeibe ütköző cselekmények miatt 5390 embert tartóztattak le. Az 1941. július 1. és 1942. február 28-a között elküvetett 230 merénylet, vagy rombolás közül 74 esetben sikerült minden merénylet letartóztatni, 29 esetben a bűnösöket csak részben fogták el, míg 21 esetben a rendőrség csak ismeri a tetteseket. A kommunisták azon dolgoznak, hogy a megszállott területen kiélezzék a helyzetet a lakosság és a megszálló csapatok között. Az áldozatok mindig a franciák. Egészben véve hatalmas kommunista gépezetet fedeztek fel, amelynek főcinkosait letartóztatták.

Horthy Miklós kormányzó érdemeit méltatja a Berliner Börsenzeitung

Berlinből jelentik (MTI): A Berliner Börsenzeitung abból az alkalomból, hogy Horthy Miklós 22 esztendeje tölti be Magyarország kormányzói tisztét, méltatta érdemeit. Horthy Miklós Magyarországot a trianoni megaláztatásából az európai érvényesülés új magaslatára vezette. A fordulatokban bővelkedő 22 év eseményei igazolták, hogy Magyarország annakidején helyesen választott. Horthy Miklós visszaállította a rendet, megóvta a hazáját a további megrázkódtatásoktól. Állandóan éberben tartotta a hitet Magyarország felemelkedésében és egyenesvonalu külpolitikai irányzatot követett. A most 74 éves kormányzó 22 esztendei szakadatlan munkája visszaadta a meggyengült Magyarországnak az öt méltón megillető helyét és az újjáalakuló Európa döntő harcában megnyitotta a vállalt kockázatainak és felelőssége tudatának megfelelő jövőndöt.

Felrobbantották a moszuli olajvezeték egyik szakaszát

Ankarai NST jelentés szerint — mint a Mai Nap értesül — a Moszulból Haifába vezető olajvezeték ellen merényletet követett el. A vezetékét Haditha helységeknél felrobbantották. Az olajvezeték már napok óta nem működik és nem szállít olajat a haifai finomítóba.

Megmenekült Nagyszalonta az ár- vitzól

Nagyvárad. Saját tud. Hirt adtunk már a Nagyszalonta környékén fenyegető árvízveszedelemtől, amelyről a legújabb jelentés azt mondja, hogy sikerült az idejében történő intézkedésekkel a komolyabb veszélyt teljesen elhárítani.

A Körös-csatorna és Köles-ér gátja

Simor, Szörényi, Páger főszereplésével

Szüts Mara házassága

az Apollóban

Nem kell tolongnia,
ha jegvét telefonon
megrendeli.
Telefon: 25-48.

Nagyszalonta felett szakadt át, így a víztömeg délkeletre húzódva Tulkát öntötte el.

Egyes helyeken itt kétméteres víz borítja már a vidéket.

Belvárosi

Kölcsönkért férjek

Kacago orkánt biztosítják: Simor Erzsi, Szillassy László, Vaszary P., Bilicsy I., Pethes F., Juhász.

Árurejtegetésért eljárás indult Molnár Péter és Schwartz Ernő zsidó asztalosok ellen

28 kilogramm sellak, több mázsa enyv, 13 kiló szemeskávét, hatalmas mennyiségű préselt lemez a titkos raktárakban

Nagyvárad. Saját tud. Az utóbbi hónapokban egyre több panasz hangzott el az asztalos társadalom részéről, hogy nem jutnak megfelelő anyaghoz és így képtelenek a megrendelt munkát elvégezni. Megindult a találgatás, hogy mi okozza az anyaghiányt és mivel magyarázható az a tény, hogy egyes iparosok mégis anyaghoz tudnak jutni. Mindenki tudta, hogy Molnár Péter asztalos-iparosnak nagy raktára van, mivel sógorának, Schwartz Ernőnek, aki az Arta butorüzet tulajdonosa, mindenkor juttatott nyersanyagot.

A Molnárnál raktáron levő nyersanyagkészlet az asztalosiparosok becsülése szerint

eleendő lenne Nagyvárad összes asztalosainak két hónapi munkaidőre

Megtalálják a rejtett raktárakat

A rendőrség bevezette a nyomozást a házkutatást tartott Molnár Péter 48 éves zsidó Lakatos-utca 5. szám alatti lakos Mezey Mihály-utca 4. szám alatti üzlethelyiségében. Molnár tagadta, hogy bármilyen készlete is volna, amit nem jelentett be. Ennek ellenére

a rendőrség a házkutatás során az egyik lezárt fűskamrában nagymennyiségű préselt lemezt, asztaloslemezt (panel-lemezt) és enyvot talált. A további kutatás során különböző helyeken kisebb csomagokban elrejtve 28 kilogramm sellakot találtak.

Házkutatást tartottak a Matyas király-utca 10. szám alatt is, Molnár apósának lakásán, ahol szintén sok rejtett árut találtak. Ugyanitt egy másik helyiségben, amely Schwartz Ernő raktára, nagymennyiségben találtak préselt lemezt, asztalos lemezt és enyvot. A Mezey Mihály-utca 4. szám alatt még tizenhárom kilogramm szemes kávét is lefoglaltak.

A Molnár Péternél és Schwartz Ernőnél tartott házkutatás során Molnár

két raktárhelyiségében összesen hat köbméter zárolt préseltlemez és négy köbméter asztalos-lemezt pecsételtek le.

mivel elszállítására nehézségekbe ütközött. Molnár raktárhelyiségében maradt még a Schwartz tulajdonát képező hat zsák csontenyv, egy papírzsákban enyv és három és fél mázsa csontenyv. Ezenkívül lefoglaltak még 133 kilogramm csontenyvet, 28 kilogramm sellakot Molnártól, Schwartztól pedig másfél kilogrammot.

Rendőrségi kihallgatása során Molnár Péter azzal védekezett, hogy nem tudott a bejelentési kötelezettségről. A sellakot még a román megszállás alatt vásárolta és azóta nem is adott el belőle. Nem tudott azonban választ adni arra a kérdésre, hogy miért tartott ilyen nagy mennyiséget raktáron.

Mit mondanak a nagyváradai asztalosok?

A nagyváradai asztalosmesterek előadták, hogy több ízben kértek anyagot Molnártól, de az különböző kibúvókkal mindig visszautasította a kiszolgáltatást. Leggyakoribb indoka az volt, hogy majd akkor ad, ha ő is kap a gyártól. Mások

arról panaszkodott, hogy a maj körmények között zsidó ember léte a gyár neki nem szállít.

Előadták az asztalos mesterek azt is, hogy Molnár Péter csak azoknak az iparosoknak adott ki nyersanyagot, akik sógorának, Schwartz Ernőnek dolgoztak. Az árut az iparos kapta meg Molnártól, de az elszámolást Molnár és Schwartz intézte egymás között és az iparosok fizetéséből közvetlenül levonták. Ha azután az iparos történetesen a maga részére kért anyagot, sohasem kapott.

A nyomozás során tehát kitűnt,

miért dugta el a fűskamrában és miért nem jelentette be? Mentségére hozta fel, hogy enyvot kis mennyiségben kiszolgáltattott, de nagyobb mennyiségben már nem, mivel a gyáraktól azt az értesítést kapta, hogy nem tudnak szállítani.

Schwartz Ernő 44 éves zsidó, Lakatos utca 5. szám alatti lakos előadta, hogy ő a neki dolgozó asztalosokat mindenkor sógorához irányította nyersanyagért. A raktárában talált hat zsák enyvot tartálékolta, mivel tudta, hogy később nem lehet kapni és ebből elégítette ki időnként a neki dolgozó iparosokat. A sellak nem az övé, hanem a sógoráé. De egyébként sem tudta, hogy a minisztérium bejelentésre kötelezte.

hogy nem felel meg a valóságnak Molnárnak az az állítása, hogy kis mennyiségben kiszolgált vevőket, nem is beszélve a bejelentési kötelezettségről, amelyet elmulasztott teljesíteni. Sanit Schwartz Ernőnek a védekezés is, hogy a nála talált enyvot az Arta butorüzet részére dolgozó iparosoknak tartálékolta, mivel az árut nem nyílt üzletében raktározta, hanem az üzlettől távol, egy eldugott raktárhelyiségbe rejtette el.

A kihallgatások befejezése után a közellátás és az anyaggazdálkodás érdekeit súlyosan veszélyeztető magatartás miatt Molnár Pétert és Schwartz Ernőt közigazgatási eljárás alá vonták.

A nagyváradai asztalosok az illetékesekhez fordultak azért, hogy a zárolt anyagot utalják ki nekik, mivel az eleendő lenne a két hónapig foglalkoztatásukra.

Meddig lehet elfogadni a 10, 20 és 50 filléres nikkel pénzeket?

Már több ízben felhívtuk a közönség figyelmét a 10, 20 és 50 filléres nikkel pénzérmék beváltására. A Nemzeti Bank nagyváradai fiókjának igazgatójától nyert értesülés alapján megírtuk, hogy a 10, 20 és 50 filléres nikkel pénzérméket magánosok csak február hó 28-ig voltak kötelesek elfogadni. Köz

intézmények március 31-ig, a Nemzeti Bank fiókjai pedig április 30-ig fogadják el a 10, 20 és 50 filléres pénzérméket. A közönség érdeke, hogy ne hagyja az utolsó napokra a nála levő nikkelpénzek beváltását, azért ismételt felhívjuk a figyelmet a fenti határidők pontos betartására.

Harc a káromkodás ellen

Szellemes ötletek a javíthatatlan káromkodók megfékezésére

Egyik kedves olvasónk, I. S., levelet intézett hozzánk, amelyben érdekes ötleteket ír le a javíthatatlan káromkodók megfékezésére. A levélben többek között ez áll:

„Mintán az állatokkal bánó fuvarozók, illetve kocsisok közül kerül ki a káromkodók legnagyobb része, osszának szét közöttük olyan ostornyeleket, amelyeken megfelelő figyelmeztetéssel

ellátott fémgyűrű van. A fémgyűrűs ostornyelek költségeit a káromkodókra kivetett bírságokból lehet fedezni. Lehetne ilyen fémgyűrűt egyszerűen rácszerelni az ostornyelekre. Városokban, falvakban egyaránt ki kellene osztani ezeket a figyelmeztetőket.

A többi notórius káromkodót gomblyukba alkalmazható kis fémtáblával kellene megjelölni és figyelmeztetni.

Nyirő József székelytárgyu
regénye filmen

UZ BENCE

Főszereplők:

Jávor Pál
Bordy Bella
Mály Gerő

Ma utoljára:

Arizonai vadmacska
a Casinóban.

Ezekre a kis táblákra, amelyeknek nagyságát a gyakorlat szempontjából kellene megállapítani, szintén felírások kerülnek.

Érdekes ötletek. Megérdemlik, hogy foglalkozzunk velük. Ha ebben a formában nem is kerülne alkalmazásra, mégis felvetik a káromkodás elleni harc kérdését. Valamit kellene tenni. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy az utcákon hangosan káromkodókat a rendőr nem vonja felelőségre, de még csak nem is figyelmezteti. Tisztázni kell azt is, hogy mi a törvények intézkedése a káromkodók ellen. Tudnia kell ezt mindenkinnek, hogy ha káromkodót talál, értesíteni tudja a rendőrt és a káromló vegye el megérdemelt büntetését. Csak falragaszkodással nem lehet elintézni ezt a súlyos magyar társadalmi kérdést. Kemény kézzel kell hozzányulni.

Mindenesetre köszönjük kedves olvasóknak, hogy ötleteivel felhívja a magyar társadalom figyelmét erre a kérdésre.

Helybenhagyták Vaiszlovits Emil rendőri felügyelet alá helyezését

Nagyvárad. Saját tud. A m. kir. rendőrség vidéki főkapitánysága a nagyváradai rendőrkapitányságnak Vaiszlovits Emil szállodatulajdonosnak, rendőrhatalmági felügyelet alá helyezését kimondó elsőfokú véghatározatát változtatlanul hagyta.

Meghalt az aostai herceg. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Fáviri Iroda jelenti: A Reuter iroda jelenti Nairoiból, hogy az aostai herceg meghalt.

AZ OSZTÁLYSORSJÁTEK FŐBB NYEREMÉNYEI: Az osztálysorsjáték mai húzásán huszezer pengőt nyert: 21.487, tizezer pengőt 24.708, 60.438, 66.547, ötezer pengőt 45.947, 75.871, négyezer pengőt 51.513, 54.947, 76.633, 78.176, 93.278, háromezer pengőt 70.523, 81.332, kétezer pengőt 11.862, 23.192, 35.341, 43.464, 92.635, ezer pengőt: 26.077, 46.482, 60.826, 76.633, 90.892, 92.277 számú sorsjérv. (Felelőség nélkül.)

960 kilométer hosszúságban tombol a jávai csata

Rangoon benszülött lakossága fellázadt az angol helyőrség ellen. Borneo teljes egészében japán uralom alá került

Buenos Airesből jelentik: (Stefani.) Az egyik newyorki lap különtudósítójának megállapítása szerint Rangoon helyzete kétségbeesett. A körülzárt város benszülött lakossága fellázadt az angol helyőrség ellen. Sok katonát és tisztet megöltek. A város védelme végett felfegyverzett benszülöttek megszókták. Kenyérmagvak már nincsenek, mert az anyagraktárakat kifosztották. Az angolok most Mandalay és más fontos városok lakosságát Indiába, illetve Kinába szállítják. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) Az *Asahi Simbunnak* a burmai harcstérrel küldött jelentése szerint Rangoon városa lobogó lánggal ég, mert az angolok tekintettel a közvetlenül küszöbön álló japán támadásra, a felperzselt föld politikáját alkalmazták. A városból menekülő burmaiak elárasztják a külváros környéki utakat és lehetetlenné tesznek minden rendszeres forgalmat. A tudósító további jelentése szerint mindinkább terjed az országban a nyugtalanság és a burmaiak egyre hangosabban kifejezésre juttatják elkeseredésüket a felperzselt föld politikája ellen. A burmai függetlenségi párt és a burmai önkéntes hadtest tagjai, hír szerint, igen tevékenyen vettek részt az angolok elleni küzdelemben. (MTI.)

Bernből jelentik: (NTI.) Az angol hírszolgálatnak illetékes helyről vett közlése szerint a japánok átkeltek a Sitang folyón. (MTI.)

Német tengeralattjáró lefényképezte Newyorkot

Tokióból jelentik: (NTI.) Azok a japán csapatok, amelyek Palembangtól nyugatra folytatják előnyomulásukat, meglepetésszerű támadást intéztek Saloangan ellen, Palembangtől 200 kilométernyire nyugatra. — Ugyanezek a csapatok tovább nyomultak előre északnyugatra és megszállták Muratesót, Sarolangantól 80 kilométernyire északnyugatra. Az ellenség ezen a szakaszon nem becsütközött harcra és folytatta visszavonulását. A japán csapatok vesztesége a Palembang és Murateso közötti harc eseményeiben mindössze 10 sebesült volt.

Tokióból jelentik: (NTI.) A Domei-iroda jelenti egy meg nem nevezett támaszpontból, hogy Borneó-szigetén Singkawangtól 50 kilométernyire délkeletre rábukkantak egy, mintegy kétszázfőből álló holland-indiai csapatra. Ezt a csapatot a japán kötelékek

február 27-én teljesen felmorzsozták. Az ellenség ez utolsó maradványának megsemmisülésével gyakorlatilag most már egész Borneó japán uralom alá került. (MTI.)

Rómából jelentik: (MTI.) *A Giornale d'Italia berlini tudósítója azt írja, hogy egy német búvárnaszád köztévényre megközelítette Newyorkot és lefényképezte a várost.*

Anglia már beletörődött Jáva elvesztésébe

Stockholmból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: **Mint a brit hírszolgálat jelenti, nagy csata tombol Jáva északi partvidéke mentén. Az arcvonal 960 kilométer hosszú és 60 kilométer mélységű. A brit hírszolgálat jelentése szerint a japánok körülbelül 50 kilométert nyomultak előre.**

Tokióból jelentik: (NTI.) Japán tengerészeti repülőek vasárnap délután támadást intéztek a Jávától délkelet-

re fekvő Christmas-sziget ellen és szétrombolták a rádiállomást. Az a sziget az ellenség számára igen jelentős szereppel bír. (MTI.)

Genfből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A jávai helyzetről az Exchange Telegrap ezeket írja: A Batáviát fenyegető veszély újról-órára nő. Egy másik oszlopuk elérte a fővárostól 80 kilométerre fekvő Kravangot. Egy másik oszlop elérte a kö-

Súlyos elhárító harcok folynak a Krim-félszigeten a doneci arcvonalon és az Ilmen-tótól délkeletre

Berlinből jelentik: (MTI.) A Führer főhadiszállásáról közlik a NTI-vel. A véderő főparancsnoksága jelenti: A Krim-félszigeten, a doneci arcvonalon és az Ilmen-tótól délkeletre tovább tartanak a súlyos elhárító harcok.

A Kercsi-félszigeten csapataink igen sok ellenséges páncélcsoportot semmisítették meg.

A Kercsi-szoros délkeleti kijáratánál egy légitörpédó elsüllyesztett egy hat-ezer tonnás hajót. A légiereő a voronesi repülőgépgyár ellen intézett támadás során a gyár csarnokait és a repülőtéren berendezéseket telitalálatok érték. Az ellenség február 24. és március 1. közt 204 páncélcsoportot veszített.

Észak-Afrikában német vadászok lelőttek öt gépet és ötöt a földön pusztítottak el.

892 repülőgépet veszített a Szovjet február hónapban

Berlinből jelentik: (MTI.) Mint a Német Távirati Iroda katonai helyéről értesül, február hónapban a brit légiereő vesztesége 214 gép volt, a német veszteség ugyanezen idő alatt 59 gép. A szovjet légiereő február havában 892 gépet veszített, német részről a veszteség februárban a keleti arcvonalon 78 gép volt. A szövetségesek tehát februárban a Németország elleni harc során 1106 repülőgépet veszítettek.

Berlinből jelentik: (NTI.) A Leningrád előtti arcvonalon harcra kényszerített német ejtőernyősök harcra kényszerítették az első hetében 167 holsevista támadást vertek vissza. Ugyanebben az időben a német ejtőernyősök 41 páncélcsoportot

Német gépek igen nagy űrméretű bombákkal támadták La Valetta kikötőjét, a dokkokat és ellátási üzemeiket.

A Csatornán gyorsnaszádaink egy brit gyorshajót elsüllyesztettek. Hadi-tengerészetünk messzehordó útegei a Csatornán két ellenséges hajókaravánt szétugrasztottak. Február 21. és 28. közt a brit légiereő 62 gépet veszített. Ugyanez idő alatt 20 német gép veszett el.

A német tengeri és légiereők február havában 79 ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el 525.400 tonnával. Kiváló része van ebben az eredményben a német tengeralattjáró fegyvernemnek.

amely 66 hajót süllyesztett el, összesen 448.400 tonnával. Súlyosan megrongáltunk ezenkívül 44 ellenséges kereskedelmi hajót is.

elpusztítottak és 3400 foglyot ejtettek. Gyalogsági fegyverekkel öt ellenséges gépet lelőttek. (MTI.)

Északafrikában csak járőrtevékenység folyik

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 639. közleménye: A cirenaikai arcvonalon járőr tevékenység folyt. Német vadászok lelőttek hét ellenséges gépet, öt másikat a földön pusztítottak el. Málta-szigete ellen vasárnap is folytattuk a légitámadást. Az elmúlt éjjel Tripolira le-

olajvidéket, amely lángokban áll. Japán csapatok elérték a Bangoengtől 65 kilométerre lévő Soebandoengt.

Bernből jelentik: (MTI.) A Stefani jelenti: **Londoni tudósítás szerint az angol közvélemény már beletörődött Jáva elvesztésébe és csak abban reménykedik, hogy a szövetségesek addig tudnak majd ellenállni, amíg Ausztrália megerősíti védelmi berendezéseit.**

Wavel tábornok uira átveszi az indiai főparancsnokságot

Tokióból jelentik: (NTI.) A császári főhadiszállás közölte, hogy azok a japán tengerészeti erők, amelyek az egyesített angol-amerikai-holland hajóhadat üldözték, vasárnap elsüllyesztettek egy brit cirkálót és két rombolót, amelyeknek nemzetiségét nem állapították meg. (MTI.)

Amsterdamból jelentik: (NTI.) A londoni rádió közölte az angol hírszolgálat jelentését, mely szerint a hollandok vették át a főparancsnokságot a holland-indiai szövetséges haderők felett. **Wavel tábornok újból az indiai főparancsnokságot vette át.**

dobott bombák jelentősebb kárt nem okoztak. (MTI.)

Rómából jelentik: (MTI.) Mértékadó olasz körökben a következő képet adták az észak-afrikai katonai helyzetről: Az arcvonal képét a felderítő és légi tevékenység jellemzi. A két ellenséges haderő zöme közt mély senki-földje van. A légitvékenységet a kedvezőtlen időjárás akadályozza. A Földközi-tengeren köd van. Mult heten a tengely légiereje ellenséges karavánokat ugrasztott szét.

A Touring Club tisztelgő küldöttsége a Kormányzóhelyettesnél

A Magyar Távirati Iroda jelenti: **Horthy István kormányzóhelyettes tisztelgő küldöttségét a Touring Club küldöttségét. A küldöttség vezetője hádolatteljes szeretettel üdvözölte megválasztása alkalmával a Kormányzóhelyettes urat és egyúttal felkérte az egyesület védnökségének elvállalásával. A Kormányzóhelyettes a védnökséget elfogadta és hosszabb eszmecsere folytatótt a küldöttséggel az egyesület időszerű kérdéseiről.**

A honvédelmi miniszter rendelete a lovak és fogatok járművek igénybevételeiről. Lapunk nemrég jelentette, hogy a lovak, öszvérek, fogatok járművek és mindezek felszerelésének honvédelmi szolgáltatás címén történő igénybevételel bizottságok utján veszi át a szolgáltatóktól. A rendeletet a hivatalos lap 49-ik száma most részletesen közli, felsorolva a végrehajtás alkalmazását.

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

Igy akartak partraszállni az angolok Norvégiában

— Német haditudósító riportja az MN sajtószolgálat számára —

Ezekben a napokban, amikor a japánok egymásután hajtják végre sikeres partraszállásukat, az angolok bizonyára bosszúsán gondolnak arra, hogy nekik miért nem sikerül? Egy német haditudósító érdekes beszámolóban írja le az egyik sikertelen angol partraszállási kísérletet, amelyből kitűnik, hogy a németek ébersége akadályozza meg az angol sikert.

— Ez a nap is úgy kezdődik mint minden téli nap a norvég partokon. Szürke, csontig ható hideg köd ült meg a sávár tengert.

Amint a főhajómester reggel kilenc óra tájban fellép a „Föhn” erőőrs-hajó parancsnoki hidjára, jeges szél csap fáradt arcába. — „Bizony, több idő is juthatott volna alvásra”. — mormogja elégedetlenül maga elé és kedvetlenül méri végig a kikötő közepén horgonyzó kereskedelmi hajók piszkos fekete árnyát: „Miattatok értük el csak éjjel fél négykor a kikötőt!”

Ebben a pillanatban gyanus zaj üti meg fülét és nyomban elfelejti az álmatlan éjszakát, a kereskedelmi hajók bosszantó lassúságát. Ilyen korán német repülőgépek? És éppen egy ilyen jelentéktelen kikötő fölött? A fjord egyik hegyesücsének szürkeségéből alig megkülönböztethető tenyérnyi árnyék válik ki és ijesztő gyorsasággal tart a hajók felé.

Csak a pillanatnak egy töredékéig tart tanácsalansága, aztán teljes tudóból felharsan a hangja:

— „Légiriadó!... Légiriadó!...”

Váratlan légi rajtaütés

Dididatit, dididatit... süvölt fel a hajóúrt. A folyosókon, lépcsőkön, hácsókön egyaránt hegyén-látán, szinte bukfencezve özoznak elő a matrózok, a légvédelmi ágyúkról egyetlen rántással leszakítják a ponyvákat. Lázás sietséggel töltnek és másodpercek alatt lövésre kész minden ágyú. Ugyanakkor a parancsnok hangja is megszólal: — Azonnal felszedni a horgonyt!”

Szinte füstölnek a horgonykötelek, ütemesen pattognak a vezényszavak és egyszerre forgásba jön a hajócsavar is. A „Föhn” ismét átveszi a hajókaraván védelmét. Az első ellenséges repülőgépek máris a nyakán vannak.

— „Mindig körbe a hajók körül — kiáltja oda a parancsnok a kormányosnak. Már torkaszakadtából kell kiáltania, mert közben a négy ágyú már megnyitotta a tüzet. Mint a hű juhász kutya a nyáj körül, úgy száguld

a „Föhn” a gondjaira bízott hajók körül. Odaát is lázas munka folyik. Sisteregve tódul ki a gőz a szelepeken. Csikorogva csavarja fel a horgonyfelvonó a nehéz láncszemeket egymás után.

A parancsnoki hid végében ott áll a főhajómester és figyelni az ágyúkezelőlegénység munkáját. Ismét a „Föhn”-nek veszi az irányt az egyik angol repülőgép.

Egy telibetaláló sorozat a szó szoros értelmében pozdorjává zúzza a bombázó üvegfülkéjét. A repülőgép azonban tovább repül, mintha mi sem történt volna. Nincs más magyarázat: a vezető kidőlt és a gép magára hagyatva folytatja útját. No most végre! Orral előre bukva, mint tehetetlen kődarab, nagy loccsanással zuhan a tengerbe.

De már egy másik bombázó is a légelhárítótűz kéréjébe kerül. Telitalálat az első fél percben! Amikor hirtelen kanyarral délkelet felé fordul, bal szárnya már lobogó lánggal ég.

— „B., nézzen utána, nem lehetne-e a hajóorr ágyújával is megnyitni a tüzet!” — szól oda hirtelen a parancsnok a főhajómesternek. Mint a villám

ered útnak a már inkább ötvenhez közeledő idősebb tiszt: de már későn érkezik. Utközben körülötte egy egész géppuskasorozat csap be a fedélzetbe.

Az északi kikötőbejáratnál hirtelen egy kis csónakot pillant meg a szürke ködben. A csónak fedélzetén szünet nélkül pislog a torkolattűz. Recsegtve

Elesik a parancsnok

Mielőtt azonban az eredményt meg lehetne állapítani, újból szomorú hír érkezik: — „Főhajómester úr, a parancsnok elesett!” B. főhajómester már ott is terem a hidon. A hajó orrával a kikötőgát felé fordulva már csak 30 méterre van a szárazföldtől. Mint az áramutás fut át a főhajómester agyán a gondolat: Most te vagy a parancsnok és rajtad nyugszik minden felelősség... — „Az evezőt balra!” — „Nagyon jó.” — „Irány észak, ki a kikötőből!” — kiáltja át a tehergőz-sőknek. Ezek időközben felszedték a horgonyt és nyomban teljes gőzzel megindulnak. Nyomukban utolsónak az előőrs-hajó szántja a vizet.

Az ágyúk most is szakadatlanul dol-

vágódnak a hajó oldalába a fűtőlő golyók. Angol gyorsnászád! Tehát innen fúj a szél! Most már csakugyan nincs más hátra, mint gyorsan ellátni, mert különben az egész hajókaraván itt hagyja a fogát.

Időközben az egyik légelhárító ágyú parancsnoka is felismerte a gyorsnászádot. — „Kérdés! Szabad tüzelni?” — fordul nyugodtan a főhajómesterhez. — „Hát miért áll az ágyú mellett!” — förmed rá a tiszt, de magában azért örül, hogy emberei még ilyen forró pillanatokban sem feledkeznek meg a szabályzatról. Sortűz sortűz után dördül el a gyorsnászádra.

goznak. Új angol bombázó kénytelen füstölögve elkanyarodni. Ez sem jut már nagyon messze. — „Csak észak felé, be a fjordba. Talán nem talál meg akkor már az angol” — töpröng az újdonsült kapitány. Magában azonban szilárdan meg van győződve, hogy a kikötő előtt az angolok nagyobb hadihajókkal állanak lesben, mert ahol gyorsnászádok vannak...

Nem is kell rájuk sokáig várni. Alig fordulnak be a tehergőz-sők a fjordba, már felbukkan a nyíl tenger felől két karesú, szürke hadihajó árnyéka is. Már árnyékukról is meg lehet állapítani, hogy rombolók. Angolok, vagy németek? Sajnos angolok. A morskémpálya jeleznek. A fjord első kiszögellése már itt van. Gyorsan megkerüli a hajó és a másiknak veszi útját, azonban már késő. Az angol rombolók teljes gőzre kapcsolnak és minden „gomblyukból” szórják a tüzet. Gránátzilánkok seprik végig a fedélzetet. Vége, nincs már menekvés.

Neki a partnak

Tehát ki a hajóval a partra, legalább az elsüllyedéskor meneküljön meg a hajó. A parancsnoknak elég a szöcsével inteni, mindenki megérti, mit akar mondani és néhány másodperc múlva már minden ízeben recsegtve ropogva fut fel a hajó a sziklás partra.

— „A hajót elhagyni!” — hangzik fel az utolsó parancsszó. A parancsnok megvárja, amíg minden embere a partra jut, aztán maga is utánuk ugrik. Még a hajón van, amikor látja, hogy jobbról és balról az angolok is partraszállásra készülődnek. Közben hagyott hajóról sem feledkeznek meg. Gránátrobbanások, sebesültek jajgatása tölti be a levegőt és a hajó lassankint lángborul...

B főhajómester gránátzilánkkal a mellében, felszakított zubbonyal, vérző arccal küszöb felfelé a sziklák között az ellenség golyózápora között. Végre rejtekhelyet talált, egy vízvezető árok hidján. Hat órát ült négy odamencült bajtársával a jég-hideg vízben, mire végre tiszta lett a levegő. Mikor megszabadult kellemetlen helyzetéből és egy norvég család ápolásában összeszedi magát, az angolok már régen jobbnak látták meglépni.

Mikor újból jártányi erőre tesz szert, B. főhajómester első útja természetesen a kikötőparancsnokhoz vezetett és mint a „Föhn” előőrs-hajó utolsó parancsnoka megteszi szomorú jelentését. Itt tudja meg, hogy a német légihaderő gondoskodott arról, hogy az angolok drágán fizessék meg ezt a rajtaütést.

Bronislaw Barauskas

Idegen szavak. Idegen hangzású név. Viselője fiatal litván pap volt. Együtt töltöttünk egy évet a római Santa Maria dell Anima német papi kollégiumban. Egyházi jogot hallgatott a Gregorian-egyetemen. Csöndes, szerény, barátságos volt mindig. Allandó derű csillogott a szemében sokdioptriájú szemüvegén keresztül. Járása kissé kacszáz volt. A német és az olasz szavakat különös szelvényes lágyítással és selypítéssel ejtette ki.

Labas djenas! labas vakaras! — jó napot! jó estét! — köszöntöttem néha azzal a néhány szavas litván tudománytal, amelyet tőle és társaitól sajtítottunk el valamennyien a kollégiumban. Ilyenkor halásan köszönt vissza.

Egyébként sokat tanult és szép tervei voltak. A kaunasi hittudományi főiskola tanárságára készült.

Karácsony estéjén a kollégium társalgójában gyűltünk össze családi ünnepekre. Németek a Harmadik Birodalom minden sarkából, svájciak, hollandusok, amerikaiak, ketten magyarok az akkor még megszállott Erdélyből és Biharból, sőt még egy luxemburgi is, no meg a három litván fiú: Barauskas, Budreckas és Sidlouskas.

Ősi német karácsonyi énekek ódes szövegű melódiájával telt meg az ó-német mintára díszített és berendezett terem. Mi, magyarok, különösképpen át tudjuk élni mások örömet, bánatát. S ha honvágyat látunk felszillanni könnyes szemekben, mindenkinél jobban beleéljük magunkat a környezet hangulatába. Ezen az emlékezetes 1938-as karácsonyestén, ott a római Via del Agone egyik öreg házában, az Anima kollégium ó-német termében valamelyik Rajna-menti német város levegője lopkodott be közénk.

S az ősi német karácsonyi énekek után sorban felzengtek a magyar, a svájci, a litván, a holland, a luxem-

burgi énekek. Csak az amerikaiak nem énekeltek. Nekik talán nem is volt ilyen ősi kincsük.

Most is előttem áll Bronislaw Barauskas, ahogy kipirult arccal, csillogó szemüveggel, örök mosolygó arcával fújta-fújta lágy, fátvolyozott hangjával az ősi litván karácsonyi énekeket. Neki volt a legnagyobb sikere. A végén már mindnyájan együtt fújtuk vele.

Könnyes szemekkel emlékszem vissza ezekre most, amikor megtudtam, hogy Barauskas közvetlenül a német-lengyel háború után hazament Rómából Kaukasba és röviddel azután a bolsevista rémuralom áldozata lett. Meggyilkolták. Sok száz paptársával együtt vértanúhalált halt Krisztusért. Litvániáért, a jövőért, mindnyájunkért.

Nem szégyellem bevallani, hogy megsirattam Barauskas kollégámat.

Sokszor órákat beszélgettünk a litván politika nagy kérdéseiről. Szegény Barauskas mindig a német inváziótól, a német hatalom előretörésétől félt. A bolsevista veszélyt csodálatos módon nem látta. Neki a Memel-vidék fáj, meg Vilna — vagy ahogy ők mondták: Vilnus — valahogy elaludt benne az az egészséges ösztön, amely a belső fronton is egyre erősödő bolsevista veszedelemre figyelmeztette sok honfitársát. Nem tudom még ma sem elképzelni, hogyan gondolhatta ő el Lietuva jövőjét a vörös világhuralmi törekvések árnyékában. De abban az utolsó borzalmas pillanatban, amikor fel kellett ajánlania az élet áldozatát, amikor a vörös hóhérok reáfgták fegyverüket, bizonyára megvilágosodott előtte a litván út és ő ezért a jövőért adta oda életét.

Szegény Barauskas kolléga. Te mindig a vértanú litván nemzet szimbólumaként fogsz állani előttem... (P. I.)

Keresztény magyar
keresztény
magyarnál vásárol

Sok kisebb baj megszűnik, ha a tisztviselők nem is szorosan a rendelet, hanem annak értelmé szerint cselekszenek

Bartha honvédelmi miniszter beszéde a közigazgatás és honvédelem összefüggéséről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány megbízásából a belügyminiszter által rendezett 9. közigazgatási tanfolyam ünnepélyes megnyitása hétfőn délelőtt volt a belügyminisztérium dísztermében. A továbbképző tanfolyamot a miniszterelnök az alábbi beszéddel nyitotta meg:

Ennek a tanfolyamnak az a célja, hogy az állam és a cselekvő tevékenység minél teljesebben, minél tökéletesebben szolgálja a nemzetet és mindazokat az érdekeket, amelyek a nemzeti közösség keretében tartoznak.

Azt szeretném kérni mindazoktól, akik a közigazgatási tanfolyam mai

ülésén részt vesznek és közvetítésükkel az egész magyar tisztviselői kartól, hogy hivatali teendőik ellátásánál hagyják magukban szóhoz jutni az embert. Gondolják meg, hogy sokszor nélkülözésektől elgyengült az a kéz, amely a hivatal ajtaján kopogtat és a kérvény elintézését milyen nehezen várja egy-egy család.

Az ügyeket úgy intézzük el, mintha saját ügyünkről volna szó.

A miniszterelnök megnyitó beszéde után a honvédelmi miniszter tartotta meg előadását a közigazgatási hatóságoknak a honvédelemmel kapcsolatos tennivalóiról.

feladatot ró az ipar irányítóira. Az ipari mozgósítás csak akkor járhat eredménnyel, ha egyrészt számításhoz veszi a hadiüzemek teljesítőképességét, másrészt minden egyéb üzem teljesítőképességét. Mindezek mutatják, milyen súlyos feladatot ró a honvédelem háboru idején az iparra. Emellett az iparnak gondoskodni kell, mindeken előtt a harcoló csapatok felszereléséről. Az iparpolitika az úgynevezett nyersanyagmozgósítást nem hanyagolja el. Ezért írják össze a nyersanyagokat és rendezik a különböző gyűjtéseket. Az ipar honvédel-

mi szolgálata, a háboru befejezésével nem ér véget. Fel kell készülni még a háboru idején a békére, hogy visszavezessük az ipart a béketermeléshez. Szükséges, hogy a közigazgatás minden tagja hivatalában és hivatalán kívül az ipari kérdések felfogására megfelelően gondolja a nép felkültét.

Ezután a belügyminiszter mondott záróbeszédet. Mielőtt az ünnepélyes ülést berekeszteném, szükségesnek látom. — mondotta. — egy gondolat érintését, melynek hangoztatása nem felesleges. Ennek a gondolatnak bevétele a magyar közéletbe, életkérdés.

Háboruban vagyunk, egy védekező háboruban, amelynek kimenetelétől ennek az országnak a léte függ. A magyar közigazgatás minden emberének teljes erkölcsi és szellemi erejével kell feláldozni azért, hogy háborus célunkat elérjük.

A belügyminiszter nagy tetszéssel fogadott záróbeszéde után a közigazgatási továbbképző tanfolyam ünnepélyes megnyitása véget ért.

Ne kapjon a katona otthonról panaszos levelet

A közigazgatás és a honvédelem — mondotta — békében és háboruban egyaránt szorosan összefügg. A jelenlegi helyzetben a közigazgatásnak a háboru alatti szerepe a legfontosabb.

A közigazgatás kötelessége mindent megtenni a hátsó ország nyugalmaért és biztosítani a lelki egységet és a győzniakarást a hadsereg mögött.

A közigazgatás minden eszközzel és könyörtelenül akadályozza meg, hogy bárki is illetéktelen haszon szerzésére használja fel a háborut és ahol visszaélést lát, sújtson le.

Egyik legfontosabb feladata a háborus közigazgatásnak a hadbavonul-

tak hozzátartozóiról való gondoskodás.

A katona lelkét és harci készségét megbénítja, ha azt írja a család, hogy éheznek, kis földje, amelyből él, megműveletlen, vagy a városban lakó katona családját lakásából kitérte, mert nem tudott fizetni lakbért. Ne kapjanak a katonák ilyen levelet. Ne várjanak beadványokra a tisztviselők, hanem a maguk jószántából a felelősség tudásán nyugvó gondosságból keressék meg a bajokat. Ne keressenek paragrafusokat, ne féljenek a felelősségtől, mert sok kisebb baj megszűnik, ha nem is szorosan a rendelet, de annak értelmé szerint cselekszünk.

A protekciót és haszonlesést ki kell irtani

A hadisegélyek gyors és igazságos fizetése a háborus közigazgatás egyik legfontosabb feladata. A hadisegélyek terén különösen a szociális közigazgatás minden vonalon szívvel-lelkkel dolgozzék. Még egy kis részük kérdésre akarok kitérni. A háborus célokra igénybevett lovak és gépjárművekkel kapcsolatos panaszok alapján megállapítható, hogy a közigazgatási hatóságok féltek a felelősségtől. A panaszok helyesek, mert hiszen a helyi közigazgatási szervek az egyedüli ismerői a körükbe tartozó viszonyoknak. Fontos teendője lesz a háborus közigazgatásnak a sebesültek, hadiárva és hadirokkantak gondozása mellett a harctérről visszatérők álláshoz juttatása is.

Menjen át a köztudatba, hogyha valaki meghal a házáért, a háza nem hagyja el családját.

A háborus közigazgatás akkor áll hivatása magaslatán, ha szociális közigazgatást biztosít. A javak elosztásáról megfelelően kell gondoskodni mindenkinek juttassanak kenyeret, a protekciót és a haszonlesést pedig ki kell irtani. Gondoskodni kell a harcossokról és azok megbecsüléséről. A közigazgatásnak minden erejével azon kell lenni, hogy a győzniakarás fennmaradjon, sőt fokozódjék. Nem arra kell gondolni, hogy azért maradt vissza szolgálathelyén, hogy a háborus veszélytől mentes legyen, hanem, hogy a végsőkig való önfeláldozással küzdjön a hadsereggel.

A honvédelem az iparra is súlyos feladatot ró

Ezután az iparügyi miniszter tartotta meg előadását. Előadása elején a háboru és a gazdasági élet kapcsolataira utalt, majd rámutatott arra, hogy már az első világháboru is rengeteg tanulsággal szolgált abban a tekintetben, hogy milyen gazdasági problémákkal kell minden nemzetnek megbirkózni, ha elejét akarja venni a háborus meglepetéseknek.

A modern állam honvédelmi erejét nemcsak a reguláris hadseregnek és tartalékainak nagysága, hanem iparjának fejlettsége is meghatározza. Az 1914—18. évi világháborus hadsereg szükségleteit a speciális fegyverkezési

ipar látta el, de már akkor kitűnt, hogy ez az alap tulságosan kiesiny. Ettől a felismeréstől vezettette születtek meg az ipari mozgósításnak azok a tervei, amelyeket minden állam kidolgozott. A német gazdaságkutató intézet újabb számításai szerint például 2431 milliárd márka volt az az összeg, amelyet a világ 1935-ben költött fegyverkezésre és a fegyverkezési ipar fejlesztésére. Olyan hatalmas összeg ez, amelyből a világ egész iparjának minden javítását és felújítását ki lehetett volna fizetni ebben az évben. Az ipari mozgósítás előkészítése és a tervek kidolgozása súlyos

„Ne féljünk a megpróbáltatásoktól és vállaljuk a kikerülhetetlen áldozatokat“

Nagyböjti szöveget intézett a hercegprímás híveihez

A Magyar Kurír jelenti: Serédy Jusztinián bíboros hercegprímás híveivel intézett nagyböjti szövegében többek közt ezeket írja:

Az évek óta tartó háboru elkerülhetetlen hatása gyanánt gazdasági téren nagy áldozatokat kell elviselnie mindenkinek. A helyzet közeli megváltozásában nem bízhatunk, mert arra kell számítanunk, hogy még a háboru után is nagy áldozatokra és erőfeszítésekre lesz szükség. A gazdasági leromlás azonban nem a legfőbb baja a háborus időknek. Sokkal nagyobb az a veszély, amely az emberek lelkiületét fenyegeti. Ezek a veszélyek a kiselkűség, az önzés, mely a gondokban való teljes elmerülést jelenti és azt a vakmerő és mindent ócsárló kemény lelkiületet. Az egyén életében és a nemzetében is szükség van a kiselkűség orvoslására, a keresztény re-

ményre és a lelkierőre. A keresztény remény képesít arra, hogy bízzunk abban, hogy nem álomképet kergetünk és nem hajszolunk elérhetetlen jókat. A keresztény emberben az tartja a lelket, hogy az Istentől rábocsátott próba, félelem, szenvedés és szomorúság után mégis a célbaérés öröme következik. De a keresztény remény gyümölcsét az egyén és a haza számára csak akkor tudja biztosítani, ha ember és a nemzet a maga részéről is megtesz mindent, hogy a remény ígéreteire méltóvá legyen. A nagyböjti szentidő alatt ne felejtjük, hogy az élet nehézségeit semmi körülmények között sem kerülhetjük el. Ne féljünk a küzködés megpróbáltatásaitól, vállaljuk a reánk váró kikerülhetetlen áldozatokat és kérjük Isten atyai támogatását.

Kedvezményes vasuti jeggyel lehet utazni a Baross közgyűlésre

A Baross Ujság írja: A Baross Szövetség ez évi márciusi közgyűlése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg az egész országban. A Baross közgyűlés minden esztendőben kiemelkedő eseménye a magyar gazdasági életnek XXIII. évi rendes Baross közgyűlés március 16, 17, 18 és 19-én ülésezik, amely idő egybeesik a tavaszi mezőgazdasági kiállítás utazási kedvezményeinek idejével. Március 15-től lehet ugyanis Budapestre utazni 50 százalékos vasuti kedvezménnyel a mezőgazdasági kiállításra és így a Baross Szövetség közgyűlésének résztvevői is — akik rendszerint amugy is látogatói a mezőgazdasági vásároknak — igénybevehetik ezt a kedvezményt. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány ára a MÁV és az összes többi közlekedési társulatok vonalaira egységesen 1.30 P. Az iga-

zolványt ennek az összegnek postabélyegben való beküldése ellenében, az igénybevevő nevének és kiinduló állomásnak közlése mellett a budapesti országos tenyészállatvásár utazási iródjától (Budapest, VIII., Blaha Lujzátér 1—3.) lehet igényelni. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március 15-től 29-ig, a visszautazásra március 21-től április 4-ig bezárólag érvényes és használható. Az igazolvány bármelyik kocsiosztályban, gyors- és személyvonatokon egyaránt feljogosít az 50 százalékos kedvezményre. A kiállítás utazási igazolvány alapján a Malert bel-földi repülőjáratain 10 százalék kedvezménnyel lehet utazni. A Baross-közgyűlés előkészítésére a központban már megindultak a munkálatok és erőteljes lendülettel folynak.

Dr Soós István polgármester és Zwetkow követségi attasé beszéde a bolgár-magyar kultúresten

1941 október 16-án Budapesten a bolgár királyi kormány nevében Filov Bogdan miniszterelnök és bolgár kultusz-miniszter, a m. kir. kormány nevében Hóman Bálint kultuszminiszter aláírták azt a bolgár-magyar kulturegyezményt, mely a két nép kulturkapcsolatait van hivatva a kölcsönös barátság és testvéri szeretet jegyében szabályozni a jövőt illetően.

Ez a kulturegyezmény azonban csak formai megerősítése azoknak a baráti és már régebben fennálló kulturkapcsolatoknak, melyek nem mesterséges diplomáciai alkotások voltak, hanem két testvérnép szívében mélyen gyökerező, őszinte megnyilvánulások, melyeknek eredete talán visszanyúl arra az időre, midőn őseink vérokonsága egyesítette ezt a két vitéz és bátor népet érzéseiben és gondolataiban.

Az ősi vérokonság szava lüktetett évszázadok alatt mindkét nép szívében és az így kialakult barátságot, amint azt Budapesten a bolgár miniszterelnök ur beszédében kifejezte, sohasem tudta megzavarni semmiféle körülmény, mert ez a barátság nem alkalmi és nem mesterséges, hanem évszázados és közös hagyományokon nyugszik. A legutolsó évtizedek külön is összekapcsolták a két nemzetet. Az 1914-ben kitört világháborúban egymás mellett harcolt a bolgár és magyar nemzet és ez a vérátáztatott jegybarátság még mélyebbre fűzte azt a barátságot, amely a lelkekben azelőtt is meg volt. A Rákóczi induló és a Struna Marica hangjai testvéreies ölekezésben vitték előre a bolgár és magyar zászlót a balkáni harcokba a közös ellenség ellen. És közös volt a sorsunk bukásunkban is. A trianoni és a neuilly-i békekötések egyaránt gúzsba kötötték a két népet, elvették a levegőt elölük és érthető volt, hogy egy a magyar, mint a bolgár nép egyetlen álma a revízió volt, azoknak a bilincseknek a szétlérése, amelyek a két nép életlehetőségét meg akarták akadályozni.

Az elmúlt 22 év szenvedései éppen úgy összeforrasztották a két népet, mint az utolsó ávek eredményei, midőn úgy a magyar, mint a bolgár nemzet elérhette legalább részben nemzeti vágyainak teljesülését, rabságban levő testvéreinek felszabadítását.

És 1940-ben egyszerre szabadult fel Erdély egyrésze és Dobruđa, 1941-ben pedig egyidőben kapták vissza a dél-szláv állam által elrabolt területeket. Közös sors, közös öröm és közös bánat egyesíti a két népet, amelyek a történelem évszázadaiban keményen kellett megküzdjenek nemzeti létükért, kultúrájukért és csak véres és nehéz harcok után tudták kiharcolni helyüket Európában.

Ma, Istennek hála, Magyarország visszanyerte területének egy részét és ezáltal Középeurópa egyik tekintélyes, középállama lett, míg Bulgária a Balkán vezető állama, amit a bolgár nép méltán meg is érdemelt szellemi és jellembeli tulajdonságai folytán.

A Budapesten aláírt magyar-bolgár kulturegyezmény látható eredménye azon szellemi együttműködés, mely a két or-

szág között eleven erővel megindult s amelynek következménye, hogy a magyar egyetemeken az elmúlt évben közel 100 bolgár hallgató volt, a főiskolák részére pedig két cseréostöndíj áll rendelkezésre.

Egyetemeken, főiskoláinkban és kollégiumainkban ingyenes és kedvezményes helyek állnak bolgár hallgatók részére. Megindult a szellemi cseretudomány, a szépirodalmi és filmvonalon is. A magyar filmek, a magyar szindarabok Szófiában és Bulgáriában otthont találtak, a magyar rádió pedig szintén áptotta a bolgár kultúrtörökvéseket. A Magyar Természettudományi Múzeum és a Magyar Történeti Múzeum csereviszonyba lépett a hasonló jellegű bolgár muzeummal.

A Magyar Tudományos Akadémia akciója folytán a m. kir. kormány keleti kutatások céljára ösztöndíjat létesített magyar tudósok részére. A Pázmány Péter Tudományegyetemen virágozik a Bolgár Intézet, a bolgár külügyi társaság megalakította a Balkán Bizottságot és a Társadalmi Egyesületek Szövetsége kebelében megalakult a Magyar-Bolgár Társaság, mely a mai est megrendezésében is tevékeny részt vett.

A magam részéről boldog vagyok, hogy a bolgár-magyar kulturegyezmény szellemében Nagyvárad az első vidéki magyar város, ahol a bolgár-magyar test-

vériség és bolgár-magyar kulturkapcsolatok kifejezésére a mai estélyünkön összegyűlhetünk, hogy Nagyvárad, Szt. László városának magyar népe és az itt élő bolgár kisebbség is, mellyel évszázadok óta testvéries együttérzésben vagyunk, a magunk részéről is áldozhatunk a kulturbarátság oltárán és még szorosabbá fűzzük azokat a baráti és testvéri kapcsolatokat, melyek a két népet a múltban összefűzték.

Örömmel üdvözlöm a körünkben megjelent Zwetkow bolgár követségi attasé urat, aki a bolgár követ Ő Excellenciája nevében jelent meg közöttünk és megízelt bennünket látogatásával, hogy ezáltal is kihangsúlyozza, hogy mily nagy sülyt helyez arra, hogy a magyar vidék is bekapcsolódjon a bolgár-magyar kulturközeledés munkájába. Örömmel üdvözlöm Valsev Stefán bolgár követségi lelkész urat, a Kultur Egyesület elnökét, ki szintén őszinte barátunk már eddig is többször meglátogatott bennünket.

Mély tisztelettel és magyar testvéri szeretettel üdvözlöm dr. Alföldy Béla orsz. képviselőt, a Magyar-Bolgár Társaság társelnökét és Atzél főtitkár urat, akik a Magyar-Bolgár Társaság, illetve a Társadalmi Egyesületek Szövetsége nevében megjelentek körünkben, hogy ezáltal is kidomborítsák a mai estünk jelentőségét.

Üdvözlöm a kultúrest szereplőit, elsősorban Dorita Boneva énekesnőt, aki ragyogó művészetével már korábban kedvencé lett a nagyváradai magyar közönségnek.

Éljen a magyar-bolgár testvériség!
Éljen a bolgár-magyar kulturközeledés, mint népeink jobb jövőjének záloga!

Zwetkow követségi attasé válasza

Mélyen meghatóttak a polgármester úr szívbemarkoló, meleg szavai és testvéri üdvözlése. Mélyen meghatótt az Önök jelenléte. Ez bizonyítéka annak a nagy testvéri szeretetnek, amelyet egész Nagyvárad irántunk izzó módon tanusít. Engedjék meg nekem, hogy ezért Tosef Dimitri bolgár követ nevében is, de egyben a bolgár népem nevében is, hálásan megköszönni és egyben magunk üdvözlését tolmácsolni és biztosítani, hogy bennünk bolgárokban nem kisebb mértékben él a magyarok iránti szeretet és testvéri megbecsülés.

Magyarok iránti baráti, testvéri szeretetünk élő valóság és mi boldogok vagyunk, hogy ez a magyar nép szívében színen és ugyanazok a gyökerekből táplálkozik. Népeink barátsága nem új keletű. Évezredekkel ezelőtti közös népcsaládból származva, hosszú évszázadokon át, értékes szolgálatot tettünk egymásnak. Előbb Szkitiában, majd Duna medencében, nem helyezkedtünk messze egymástól és így a sorsunk kialakulása nem egyszer kívánta meg, a két nép szoros együttműködését. Bolgárok nélkül az Árpádoknak nehezebb lett volna hazát alapítani a Duna-medencében. De mi is hálásak vagyunk Hunyadi Jánosnak és annak a sok magyar vitéznek, akik mint szabadság apostolai és harcosai még mindig élnek, a népdalok révén a bolgárok lelkében. A múltban ez az egymásra való utaltság hol tudatos, hol nem tudatos volt. Ha tudatos lett volna, talán nem éltük volna át a tártárjárásokat és sok más népeinket pusztító tűzvészek zudultak volna reánk. Ezért a multakon okulva, a természetadta barátságot kötelessége mindegyiknek, úgy bolgárnak, mint magyarnak ápolni és fejleszteni, hogy ezáltal a jövőben ez a barátság értékes tényező legyen a béke, a haladás és a boldogulás megteremtésében az „Uj Európa” felépítésénél. Ennek a barátságunk tudatos ápolásánál, boldog örömmel állapítom meg, hogy Nagyvárad polgársága és annak fién álló és sok érdemekre visszatekintő nagy egyéniségek szintén kivesszik a méltó részüket. Adja Isten, hogy ez a munka áldásos legyen, mindakét népre és szavaimat azzal zárom be, hogy „Éljen Boldog Magyarország”, „Éljen Bulgária” és örökké viruljon a magyar-bolgár barátság.

Uj tavaszi modellekkel hazaérkeztem!

Ruhák, blousok, pongyolák, mérték után, hozott anyagból is, és készen.

HEDRICHNÉ KOLLARSZKY ZSÓKA

Rákóczi út 21.

Telefon: 20-65.

A Szent László év propaganda előadásai

A „Szent László-hét” hírverése érdekében az Idegenforgalmi Hivatal vezetője három vetített képes előadást tartott. Március 2-án, hétfőn délelőtt a Tüzér hadapródiškola növendékeinek mutatta be azt a színes vetített képsorozatot, amit a város közönsége a Szigligeti Színházban tartott propaganda estről már ismer. Az elmúlt hét folyamán Székelyhidon tartott előadást, ahol a délutáni és az esti előadáson ezer ember hallgatta végig és nézte nagy érdeklődéssel a Szent László életével és Várad történetével kapcsolatos képeket. Ezt megelőzően a réti református kulturházban szintén zsúfolt ház mellett tartott vetített képes előadást az Idegenforgalom vezetője. A Szent László év propagandájával kapcsolatos legközelebbi előadás Debrecenben lesz, március 12-én. Ott a városi főispán „Nagyvárad és Debrecen testvériségéről”, a polgármester pedig „Nagyvárad történetéről, különös tekintettel a román megszállás éveire”, az Idegenforgalmi Hivatal vezetője pedig vetített képek kíséretében, Nagyváradról, mint Erdély kapujáról tart előadást.

Felhívás a repülőgépiparban elhelyezkedni őhajtó ifjúsághoz

A Műgyetemi Sportrepülő Egyesület — a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap és a Magyar Aero Szövetség támogatásával, illetve ellenőrzésével — a repülés műszaki kérdései iránt érdeklődő és a repülőgépiparban elhelyezkedni őhajtó magyar ifjúság részére tanoncmihelyt állított fel.

Felvételre jelentkezhet minden, legalább négy középiskolát, vagy nyolc elemi osztályt sikeresen elvégzett, a huszadik életévét még be nem töltött keresztény magyar ifjú.

A kiképzési idő 4 év, aminek sikeres elvégzése után a tanulók repülőgépszerelői, repülőgépasztalos, repülőgéplakatos, stb. segédvizsgát tesznek az arra illetékes iparhatóság előtt.

A kiképzés 1942 március havában kezdődik. Az érdeklődőknek minden felvilágosítást megad a Műgyetemi Sportrepülő Egyesület titkársága (Budapest, XI., Műgyetem-rakpart 3., magasföldszint 68.), hétköznapokon 10—14 óra között.

Haladéktalanul el kell végezni a cséplőgépek javítási munkálatait

A m. kir. földművelésügyi miniszter úr 110.748/1942/IX.—1. számú rendelete értelmében felhívom a cséplőgéptulajdonosokat, hogy a cséplőgépeiken szükséges javítási munkálatokat haladéktalanul végeztessék el már most, mivel erre a célra későbbi időpontban esetleg nem fog elegendő gépész rendelkezésre állani.

Nagyvárad, 1942 március 2.

Klemens Rezső s. k.
gazdasági tanácsnok.

Megnyilt Nagyváradon Kovács Lajos lóverseny fogadási irodája
budapesti bukméker

Rimanóczy-utca 10 szám. Telefon: 21-80.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉCHÉNYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Ünnepelték XII. Pius pápát megválasztásának harmadik évfordulóján

Vatikánvárosból jelentik (MTI.) A
 Stefáni Iroda jelenti: XII. Pius pápát
 három évvel ezelőtt választották meg.
 Ebből az alkalomból számosan adták
 jelét a Szentatya iránti ragaszkodásuk-
 nak. A diplomáciai küldöttségek vezetői
 feliratoztak a vendégkönyvbe. A Bibo-
 rosok Kolégiumának korelnöke nagyobb
 összeget nyújtott át a Szentatyaának egy
 felépítendő templom számára.

Rómából jelentik (MTI.): XII. Pius
 pápa állapotában javulás állott be. Hétfőn
 a Szentatyaának nem volt láza.

ÖSSZEÜLT BÉCSBEN A DUNA-
 BIZOTTSÁG. Berlinből jelentik:
 (NTI.) A Braila feletti Dunarész
 ügyével foglalkozó bizottság Bécsben
 összeült. Az ülésen résztvett Német-
 országból, Magyarországból, Bulgáriából,
 Olaszországból, Horvátországból, Romániából
 és Szlovákiából küldöttségek.

Az olasz és bolgár király táviratvál-
 tása. Rómából jelentik (MTI.) A Stefa-
 ni jelenti: Boris bolgár király és Vik-
 tor Emánuel olasz király és császá-
 r Bulgáriának a háromhatalmi szerző-
 déshöz történt csatlakozása első évfor-
 dulója alkalmával üdvözlő táviratot
 váltottak egymással.

NINCS ROMANIÁBAN PESTIS-
 MEGBETEGEDÉS. Bukarestből je-
 lentik: (NTI.) Hivatalos román rész-
 ről határozottan megcáfolják és ne-
 vetséges kitalálásnak mondják azt a
 külföldi hírszolgálati ügynökségek ál-
 tal terjesztett hírt, hogy Romániában
 pestis-megbetegedést állapítottak meg.

Haladéktalanul el kell végezni a
 cséplőgépek javítási munkálatait. A
 m. kir. földművelésügyi miniszter úr
 110.748-1942-IX.-1. számú rendelete
 értelmében felhívom a cséplőgéptulaj-
 donosokat, hogy a cséplőgépeiken
 szükséges javítási munkálatokat hala-
 déktalanul végeztessék el már most,
 mivel erre a célra a későbbi időpont-
 ban esetleg nem fog elegendő gépész
 rendelkezésre állani. Nagyvárad, 1942.
 március 2. Klemens Rezső s. k. gaz-
 dasági tanácsnok.

DR. MIHAILOVICS GYÖZÖNÉ
 NAGYVÁRADON. Dr. Mihailovics Gyö-
 zöné, az erdélyi magyarok segélyezésére
 alakult bizottság ügyvezető elnöknője
 ma Nagyváradra érkezett, hogy a város-
 vezető személyiségeivel különböző kér-
 désekben megbeszéléseket folytasson.
 Dr. Mihailovics Gyözőné a délelőtti fo-
 lyamán dr. Hlatky Endre főispánnal és
 dr. Soós István polgármesterrel tanács-
 kozott.

Villamos vízierőművet épít Kassa
 városa is. Kassáról jelentik: Kassa
 törvényhatósági bizottsága elfogadta a
 már meglévő két vízierőmű kibővíté-
 sére és új vízierőmű létesítésére vo-
 natkozó javaslatot. A régi erőtelepek
 kibővítésével és új erőteleppel, a Her-
 nád vízierőmű felhasználásával évi
 3.000.000 kilowatt áramtöbblet juttat
 a város, ami a mai szénárak mellett évi
 120.000 pengő megtakarítást jelent. A
 nagyszabású beruházást 1.700.000 pen-
 gős költséggel hajtják végre.

HÁZASSÁG. Dr. Suhajda György
 római katolikus alapítványi ügyész leá-
 nyát, Icit tegnap vezette oltárhoz dr.
 Kolontáry László orvos, Kolon-
 táry János városi tanácsos fia. Az es-
 ketési szertartást Gálffy Sándor plé-
 bános végezte. A fiatal párt sokan ke-
 resték fel jókívánságaikkal.

Bagdadban válságos a helyzet. Ada-
 nából jelentik: (MTI) A Német Tav-
 irati Iroda jelenti: A bagdadi rádió
 híradása szerint a bagdadi helyzet
 olyan válságosra fordult, hogy Abdul-
 lah II-ah elhagyta a fővárost. Utjára
 magával vitte a kis királyt is.

Bajtársi parancs. A nagyváradai Tűz-
 harcos Szövetség Főcsoportjához tar-
 tozó, tiszt, altiszt és tűzharcos bajtár-
 sák felhívatnak, hogy a szokásos évi
 szemle megejtése végett a következő
 sorrendben tartoznak megjelenni szék-
 házunkban: Tisztek: folyó évi március
 3, 4 és 5-én. Altisztek: 5, 6 és 7-én.
 Tisztek és legénységi állományuk: 9-től
 16-ig. Jelentkezés fenti napokon
 18-20 óráig.

PARAFÁLTÁK A SZLOVÁK-MAGYAR
 TOLONCEGYEZMÉNYT. A
 szlovák-magyar toloncegyezményt hét-
 főtől parafálták a magyar belügymin-
 iszteriumban. (MTI)

Gyűjtőtáborba küldték az iráni ma-
 gyarokat és bolgárokat. Szófiából je-
 lentik: (MTI) A Német T. Iroda je-
 lentik: A bolgár lapok teheráni híradá-
 sa szerint az iráni angol megszállás
 hatására a bolgárok rendelkezése sok
 Iránban élő bolgár, magyar és horvát állampolgárt
 küldtek gyűjtőtáborba.

**Ekszek, arany, ezüst és
 briliáns tárgyak vétele és el-
 adása, szakszerű javítása
 Ács Tibornál**
 Széchenyi-tér 6. Aranvat a legma-
 gasabb napi áron veszek.

37-es bajtársi találkozó. A volt es. és
 kir. 37. és 139. gyalogezred Bajtársi
 Alakulata folyó hó 4-én szerdán este
 8 órakor tartja szokásos havi találko-
 zóját a Tűzharcos Szövetség székhá-
 zában (Széchenyi-épület). A bajtársak
 teljes számban való megjelenését kér-
 jük, mert a tárgysorozaton több fontos
 pont szerepel. Utána fehérszital mel-
 letti összejövetel.

CSÜTÖRTÖKÖN ÜLÉST TART A
 42-ES BIZOTTSÁG. A MTI jelenti:
 A 42 tagú országos bizottság március
 5-én ülést tart, amelyen több minisz-
 teriumi rendeletet tárgyalnak le.

Határátlépőket ítél el a nagyváradai
 törvényszék. Saját tud. Határátlépési
 ügyeket tárgyalt hétfőn délelőtt a
 nagyváradai törvényszék Várad-taná-
 csa. Két visszaeső tiltott határátlépő
 ült a vádlottak padján. Nemes István
 simonfalvi lakost a bíróság 6 hetű,
 Barna József pankotai gazdálkodót pe-
 dig 2 hónapi fogházra ítélte. Mindkét
 ítélet jogorvos.

Temetések. Ft. Gresinck Antal
 nagyprépost temetése szerdán délelőtt
 fél 10 órakor lesz a Pray György-utca-
 ból. — Kepes L. Miklós kuriai bíró
 özvegye alsódombi Kocsiss Ida teme-
 tése szerdán délután 4 órakor lesz a
 Pray György-utcaból. (Erdélyi „Con-
 cordia”)

Temetés. Méder Gyula magánzó,
 életének 65-ik évében elhunyt. Temetése
 folyó hó 4-én délután 3 órakor lesz a
 Csaba-utca 11. szám alatt gyászház-
 tól. Az elhunytban Lakomcsik Lajos
 textilnagykereskedő apósát gyászolja.
 („Kegelet” Társoly.)

Korona Filmszínházban
 Kedd, szerda, csütörtök

Férfi a gáton

a viharzó szenvedélyek tombolása. Hansi Knotek bübajos filmje.

MAGZATELHAJTÁSI ÜGYEKBEN
 HOZOTT ÍTELETEKET A TÖRVÉNY-
 SZÉK. Nagyvárad. Saját tud. Kedden
 délelőtt a nagyváradai törvényszék vitéz
 Bíró Barna tanácsa magzatelhajtási
 ügyeket tárgyal. Pip Jánosné jogerő-
 sen hat heti fogházra és 3 évi hivatal-
 vesztésre ítélték, mert bűnös beavatko-
 zással akadályozta meg szülését. Vas
 Irén paptamási leányt pedig, aki szé-
 gyenében fojtotta meg újszülöttét 3 hó-
 napi fogházat kapott. Magzatelhajtás
 vétsége miatt emelt vádat a királyi
 ügyész Tokai Jánosné és bűnsegéd férje
 ellen is; a tárgyalás lapzártakor még
 tart.

A mészárosok és hentesek kötelesek
 felajánlani a levágott állatok egyes
 szerveit a Bőripari Nyersanyagbeszer-
 ző Bizománynak. Az iparügyi min-
 iszter rendeletet adott ki a levágott
 állatok szerveinek beszolgáltatása tár-
 gyában, mely szerint a mészáros és
 hentes, ideértve az olyan vállalatot is,
 amely állatot közfogyasztásra vagy
 ipari célra levág, köteles az általa le-
 vágott állatnak belső szerveit a Mag-
 yar Bőripari Nyersanyagbeszerző és
 Elosztó R. T. bizománysa útján a hus-
 vizsgálat után nyomban felajánlani és
 átadni, feltéve, hogy a bizománysa a
 husvizsgálat idejében a vágóhídon
 tartózkodik. A részvénytársaság köte-
 les az átvett állati szervek vételárát az
 átvételtől számított 8 nap alatt az el-
 adónak kifizetni

VONAT ELÉ VETETTE MAGÁT
 EGY HUSZÉVES GAZDALEÁNY.
 Nagyvárad. Saját tud. Szörnyű öngyl-
 kosságról tett jelentést kedden reggel
 a bihari csendőrső és nagyváradai
 ügyészségnek. Bihari Gyula 20 éves
 földműves hétfőre virradóra a Nagyvá-
 rad felől rohogó vonat kerekei alá ve-
 tette magát. A helyszínen szörnyethalt.
 A megindult nyomozás fogja tisztázni
 tettének indító okát.

Szekeres Mátvás

déligyümölcs kereskedő

nagyban és kicsinybeni eladás
 Torna-utca 2. szám sarok.

Menekültek is használhatják a mér-
 nöki címet A hivatalos lap március
 1-i száma felhatalmazás alapján, a kö-
 vetkezőket írja: Az iparügyi miniszter
 rendelete szerint, további rendelkezé-
 séig a magyar állampolgárságot szerzett
 vagy a jövőben magyar állampolgár-
 ságot szerző személyeken felül, a mér-
 nöki rendtartásról szóló törvényekkel
 hatályát kivételosen olyan személyek-
 re is kiterjeszti, akik Románia terüle-
 téről az 1940. évi augusztus 30. napja
 után költöztek az ország területére, ha
 igazolják, hogy méltánylást érdemlő
 körülmények kényszerítették korábbi
 lakhelyének elhagyására. Ezek szerint
 tehát menekültek is felvesznek a mér-
 nöki kamarába és használhatják a
 mérnöki címet.

A nagyváradai kir. törvényszék. 940-
 1942. szám. Hirdetmény. A nagyváradai
 kir. törvényszék dr. magyar dr. Boross
 István nagyváradai ü. által képviselt
 Suta Demeter nagyváradai Szent Gellért
 u. 17. sz. a. lakos, folyamodó kérelme
 folytán az 1894: XXXI. tc. 77. §-ának
 b) pontján alapján felhívja az ismeret-
 len helyen tartózkodó Grammer Va-
 léria volt nagyváradai lakost, hogy fér-
 jével: Suta Demeterrel az 1913. évi febr-
 ruár hó 16. napján Szentmiklósi álla-
 mi anyakönyvvezet, egyház lelkésze
 előtt kötött házasságon alapuló élet-
 közösségét a jelen hirdetménynek a
 hivatalos hirdalában történt beiktatását
 követő naptól számított egy év alatt
 állítsa vissza, mert ellenkező esetben
 a folyamodó keresete következtében a
 bíróság a házasság felbontása felől fog
 határozni. Felhívja továbbá, hogy tar-
 tózkodási helyéről a bíróságot értesít-
 se, mert ellenkező esetben a megindí-
 tandó bontóperben új hirdetményi idé-
 zés mellőzésével dr. Koller László ü.
 nagyváradai Rimanóczy-u. 3. sz. lakos,
 most kinevezett ügygondnok fogja őt
 képviselni. Nagyvárad, 1942. évi febr.
 hó 20. napján. Dr. Olasz Béla sk. kir.
 tszék t. elnök. A kiadmány hitelűl:
 Olvashatatlan aláírás, bír. tisztviselő.

Meghívó

„Vesta” Vegyipari és Gyógyáru-
 gyár R. T. Nagyvárad, Lehel-utca 3.
 1942. év március hó 14. napján, déli
 12 órakor a gyáriroda helyiségében
 megtartandó rendes közgyűlésre rész-
 vényeseit ezennel meghívja. Tárgy-
 sorozat: 1. Az igazgatóság évi jelen-
 tése az 1940. üzletévről. 2. A felügye-
 lőbizottság jelentése az 1940. üzleté-
 vről. 3. Határozathozatal a mérleg-
 szerinti eredmény megállapítása és
 szétosztása tárgyában. 4. Az igazgató-
 ság felmentvényének megadása. 5. A
 felügyelőbizottság felmentvényének
 megadása. 6. Új igazgatósági tag vá-
 lasztása. 7. Az alapszabályok 1., 5. és
 6. pontjának módosítása. 8. Esetleges
 indítványok. Igazgatóság.

Mérleg. Követelések: Ingatlanok és
 berendezések P. 107.884.63. Áru- és
 anyagkészletek P. 92.435.47. Érték-
 papírok P. 10.083.33. Készpénz P.
 2.399.06. Adósság P. 87.832.64. Össze-
 sen 300.635.13.

Tartozások: Részvénytőke P.
 102.000.— Tartalék: 20.000.—
 Értéksökkenési tartalék: P. 62.673.45.
 Hitelezők: P. 113.613.49. (Nyereség-
 áthozat 1939. évről P. 5.076.47. Veszté-
 ség 1940. évben P. 2.728.28, P.
 2.348.19. Összesen P. 300.635.13.)

Nyereség-Veszteség számla: Tartoz-
 zások: Üzemi kiadások és általános költ-
 ségek P. 340.612.71. Leírás értéksök-
 kenési tartalékra: P. 4.632.15. Veszté-
 ség értékpapírokon: P. 1.894.27. Le-
 írás kétes követelésekből: P. 13.290.24.
 — Nyereségáthozat 1939. évről P.
 5.076.47. Veszteség 1940. évben P.
 2.728.28, P. 2.348.19. Összesen P.
 362.777.56.

Követel: Nyereségáthozat 1939. év-
 ről: P. 5.076.47. Bruttó bevétel áru
 számlán P. 357.701.09. — Összesen
 P. 362.777.56.

Mi ujság a piacon?

(Nagyvárad.) A hétfői hetipiac még mindig aránytalanul gyenge felhozalt mutatott a kereslettel szemben, annyira, hogy a vásárló közönség a sárgarépaért és tojásért kénytelen volt sorakozni. Legnagyobb felhozatal káposztaféllekből állott. Szárnyasokból szintén kevés felhozatal volt, melyeket a vásárló közönség az érkező faluaktól azonnal fel is vásárolt.

A megállapított piaci árak a következők voltak:

Gabonaneműek:

Semmi felhozatal.

Gyümölcsfélék:

1 kgr alma 1.20—2.80 P. 1 kgr narancs 1.80—2.20 P. 1 db citrom 0.16—0.20 P. 1 kgr füge 4—4.50 P. 1 kgr dióbél 8 P.

Zöldségfélék:

Erős felhozatal. 1 kgr burgonya 0.18 P. 1 kgr szárazbab 0.64—0.72 P. 1 kgr répa 0.16—0.24 P. 1 kgr borsó 0.72—0.82 P. 1 kgr hagyma 0.30 P. 1 kgr cékla 0.16—0.20 P. 1 db káposzta 0.14—0.20 P. 1 db vörös káposzta 0.14—0.20 P. 1 db olasz 0.12—0.16 P. 1 kgr petrezselyem 0.20—0.26 P. 1 db karalábé 0.08—0.14 P. 1 db zeller 0.14 P. 1 db retek 0.02—0.06 P. 1 db torma 0.10—0.20 P.

Élőállatok:

Közepes felhozatal. 1 db szarvasmarha, vágó, kgr. I—1.20 P. 1 db fejős tehén 300—1000 P. 1 db szopós borjú, kgr. 1.20—2.40 P. 1 kismalac 20—25 P. 1 db igásló 100—600 P. 1 db parádés ló 600—1000 P.

Tejtermékek:

Közepes felhozatal. 1 liter tej 0.32 P. 1 kgr vaj 4.90—5.90 P. 1 kgr juh-túró 2.80—3.20 P. 1 kgr tehéntúró 1.10 P. 1 liter tejfel 1.40 P. 1 kgr sajt 2 P.

Kenyer:

1 kgr egységes 0.46 P.

Szárnyasok:

Gyenge felhozatal. 1 pár I. o. csirke kgr. 2.50 P. 1 pár II. o. csirke kgr. 2.50 P. 1 pár III. o. csirke kgr. 2.50 P. 1 kgr hizott liba 3 P. 1 kgr sovány liba 2.10 P. 1 kgr pulyka 2.10 P. 1 kgr hizott ruca 2.70 P. 1 kgr sovány ruca 2.10 P. 1 db tojás 0.16 P.

Fa árak:

Gyenge felhozatal. 1 kocsli I. o. fa 100 kgr. 3.70 P. 1 kocsli II. o. fa 100 kgr. 3.50 P. 1 kocsli III. o. fa 100 kgr. 3.10 P.

Szénafélék:

100 kgr löhere I. o. 10—12 P. 100 kgr löhere II. o. 9—11 P. 100 kgr lucerna I. o. 12.14 P. 100 kgr lucerna II. o. 10—12 P. 100 kgr széna 9—11 P. 100 kgr szalma 5—6 P.

Hús árak:

1 kgr marhahús 2.66 P. 1 kgr disznóhús 2.60—2.80 P. 1 kgr bivaly-
dekmarha 2.70 P. 1 kgr bivalyhús 2.50 P. 1 kgr tepertő 3.30 P.

Halfélék:

Közepes felhozatal. 1 kgr súlyú ponty 1.80—2.20 P. 1 kgr-on felül 2.20—3.20 P. 1 kgr apró hal 1.40—1.80 P.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Termeljünk zöldségféléket a virágos kertekben

A mai viszonyok megkövetelik, hogy minden rendelkezésre álló terület gazdaságosan legyen kihasználva, hogy a lakosság élelmezése megkönnyítse, de a nemzet és önmaga iránti kötelessége minden honpolgárnak, hogy ezeket az élelmezési nehézségeket a rendelkezésre álló területek megművelésével megkönnyítsék.

Erre való tekintettel felhívom Nagyvárad lakosságát, hogy ezévből még a virágos kertjeiket is zöldségtermelésre használják fel, hogy ezáltal a maguk élelmezési szükségleteiknek részbeni kielégítésével az ország ezirányú szükségletein is könnyítsenek.

A mai idők minden városi polgártól is megkövetelik, hogy az idők szavatát megértve, a jobb időkben esetleg pompázó virágágyak helyébe ezen területeken is zöldségféléket termeljenek.

A városi kertészet összeállítására szerint a felhasználható területeken az alábbi zöldségfélék termelése ajánlatos:

I. Kisebb virágos kertekben: bab,

borsó, karalábé, nyári káposzta, karfiol; szegélynek cékla, vörös káposzta sárga répa, petrezselyem, árnyékosabb helyeken karfiol, bimbós kel.

2. Gyümölcsösökben: korai burgonya, borsó bab, téli káposzta, a naposabb helyeken paradicsom, fél árnyékos helyekre karfiol, bimbós kel, továbbá spenót, sóska, sárga répa, petrezselyem.

3. Szőlőkben, sorközökbe, bokorba: borsó, sárga répa, petrezselyem, ritkán csemege tengeri.

Minden ezek termelésével kapcsolatos felvilágosítást és szaktanácsot a városi kertészet vezetősége szolgál és bárkinek díjtalanul rendelkezésére áll tanácsal.

Elvárom Nagyvárad polgárságától, hogy ezen felhívásomnak, tekintettel a fontos nemzeti érdekre, mindenki a legteljesebb mértékben eleget fog tenni és megérti, hogy ezen cselekedetével saját maga, családja és nemzete iránti kötelességet teljesít.

Dr. SOÓS ISTVÁN s. k.

SZINHÁZ

Szombaton délután 4 órakor: **Magnás Miska.** — Szombaton este: **Legyen úgy mint régen volt.**

— **Boldoggá teszlek,** a fővárosi színház legnagyobbsikerű operett-újdon-sága van a színház műsorán kedden és szerdán este a bemutató előadás elsőrendű szereposztásában. Hangulatos muzsika, pompás kiállítás. Három óras vidám kacagás.

— **Bukaresti kaland** csütörtökön délután 4 órai kezdettel, egységes filléres helyárakkal. Jegyek 30 fillértől 90 fillérig már elővételben kaphatók.

— **Az utolsó tánc.** Herczeg Ferenc legnagyobbsikerű színműve kerül színpadra csütörtökön este filléres helyárakkal. Moórj Luci, Bartók Julia, Sármassy Miklós, Kozma Andor és Ross József.

fel a főszerepekben. Legdrágább hely 120 fillér.

— **Legyen úgy mint régen volt,** Erdélyi Mihály legszebb operettje kerül színpadra pénteken este premier bérlet keretében. Csodás kiállítás. Elsőrendű szereposztás. Rengeteg humor. Megkapó drámai részletek.

HETI MŰSOR:

Kedden este 8 órakor: **Boldoggá teszlek.**

Szerdán este 8 órakor: **Boldoggá teszlek.**

Csütörtökön délután 4 órakor: **Bukaresti kaland.** — Este: **Az utolsó tánc**
Pénteken este: **Legyen úgy, mint régen volt.**

RADIO

PÉNTEK, MÁRCIUS 6. Budapest I.

6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.00 Hírek.
10.15 Egyveleg.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Anday Piroška énekel.
12.40 Somogyi Béla dr. felolvasása.
12.00 Harangszó. Pohász. Himnusz.
12.10 Kiss Ferenc szalonzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vízállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 A Rádiózenekar műsorából.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Székesfehérvári Tűzoltózenekar.
16.15 Rádióposta.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Ispanovits Sándor dr. utóírása.
17.45 A Magyar Nemzeti Bank Pénzjegynyomdájának férfikara.
18.10 Német hallgatónknak.
18.30 Horváth Elemér cigányzenekara.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.

19.20 Malcsiner Béla jazz-zongoraszműve.
19.40 A Filharmoniai Társaság hangversenye.
20.35 Sportközlemények.
21.40 Hírek.
22.10 A közönség kedvelt hanglemezei.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Varga Imre énekel, Saraj Elemér cigányzenekara muzsikál.
24.00 Hírek.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

16.15 Operarészletek.
18.30 Geréb László előadása.
19.00 Horváth Elemér cigányzenekara.
19.30 Thury Zsuzsa elbeszélései.
20.10 Johann Strauss műveiből.
20.40 Aranyos öreg. Színmű.
21.15 Sárai Elemér cigányzenekara.

FIEDLER GYULA

elsőrendű an ol- és francia nődivat szabósága
Szilágyi Dezső-utca 12 sz.

Közzgyűlést tartott a cserkészkerület. Debrecenből jelentik: Vasárnap Debrecenben tartotta a VI. cserkészkerület évi közgyűlését, melyen Bihar megye és Nagyvárad intézőbizottságát vezette dr. Barcsai Károly vm. tisztifőügyész üv. elnök, Popovics Andor dr. vezető-tiszt, Salanki János főtitkár és Puskás Albert ker. ellenőr képviselték. A közgyűlésen megjelent a VI. hadtest parancsnokának képviselője és számosan a cserkészek magas vezetőségéből. A közgyűlés vezette dr. Bessenyei Lajos ny. tankerületi főigazgató, kerületi elnök elnökletével folyó ügyeket tárgyalta.

APRÓHIRDETESEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Adáskeresőknek 25 százalék engedmény

Adás-vétel

Világos nyári öltönyök vételét is megkezdtem, Molnár, Bémer-tér 1. (udvarban). Levelezőlap hívásra hához jövők. 961

Emeletes, háromlakásos, teljesen modern, adómentes ház Rákóczi-ut köz-elében eladó. Továbbá magánházak s kisebb bérházak kaphatók. Jelics, Hitler Adolf-utca 13. 84

Magánház sürgősen eladó. Értekezni Kereszt-utca 3. szám alatt, Bunyitay-liget. 85

Központhoz közel 11 lakásos jól jövedelmező ház 45.000 pengőért eladó. Érdeklődni dr. Dobay ügyvéd, Szaniszló u. 4. Telefon 11—15. 73

MAGYAR SZEMLE könyvek kedvezményes áron eladók. Cim a kiadóban. 993

Bitter-Puhr-féle magyar-német, német magyar szótárak kaphatók a Magyar Lapok könyvosztályánál. 992

Nagyvárad város térképe kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalánál (Szilágyi Dezső-u. 5. sz.) Fekete nyomással ára 1.60, színes nyomással ára 2 pengő.

KERÉKPÁR, javítandó állapotban, kedvezményes áron eladó. Cim a kiadóban. 989

Különlele

Bérheadó 30 hold szőlő, szántó és gyümölcsös. Andrassy-u. 43. 89

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Allást nyec

Illatszert szakmában jártas kiszolgáló kisasszonyt felveszek. Sándor drogéria, Rákóczi-ut 7. 87

Négy középiskolát végzett fiatal dro-gista gyakornoknak felveszek. Sándor drogéria, Rákóczi-ut 7. 86

Kerestetik azonnali belépésre vegyi és festékszakmában nagy jártassággal bíró segéd. „Magas fizetés” jellegére Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazar-épület. 88

Anyagraktárkezelőt, lehetőleg középiskolát végzett, megbízható, gyakorlat-tal rendelkezőt, nagyobb iparvállalat azonnali belépésre alkalmaz. Írásbeli ajánlat „Megbízható” jellegére a kiadóba kértik. 90

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Tulajdonos: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.